

๑๒๓๔๕๖๗๘๙

(๕)

กิจการที่เปลี่ยนแปลง
ในระบบการปกครองอย่างใหม่
ของประเทศสยาม

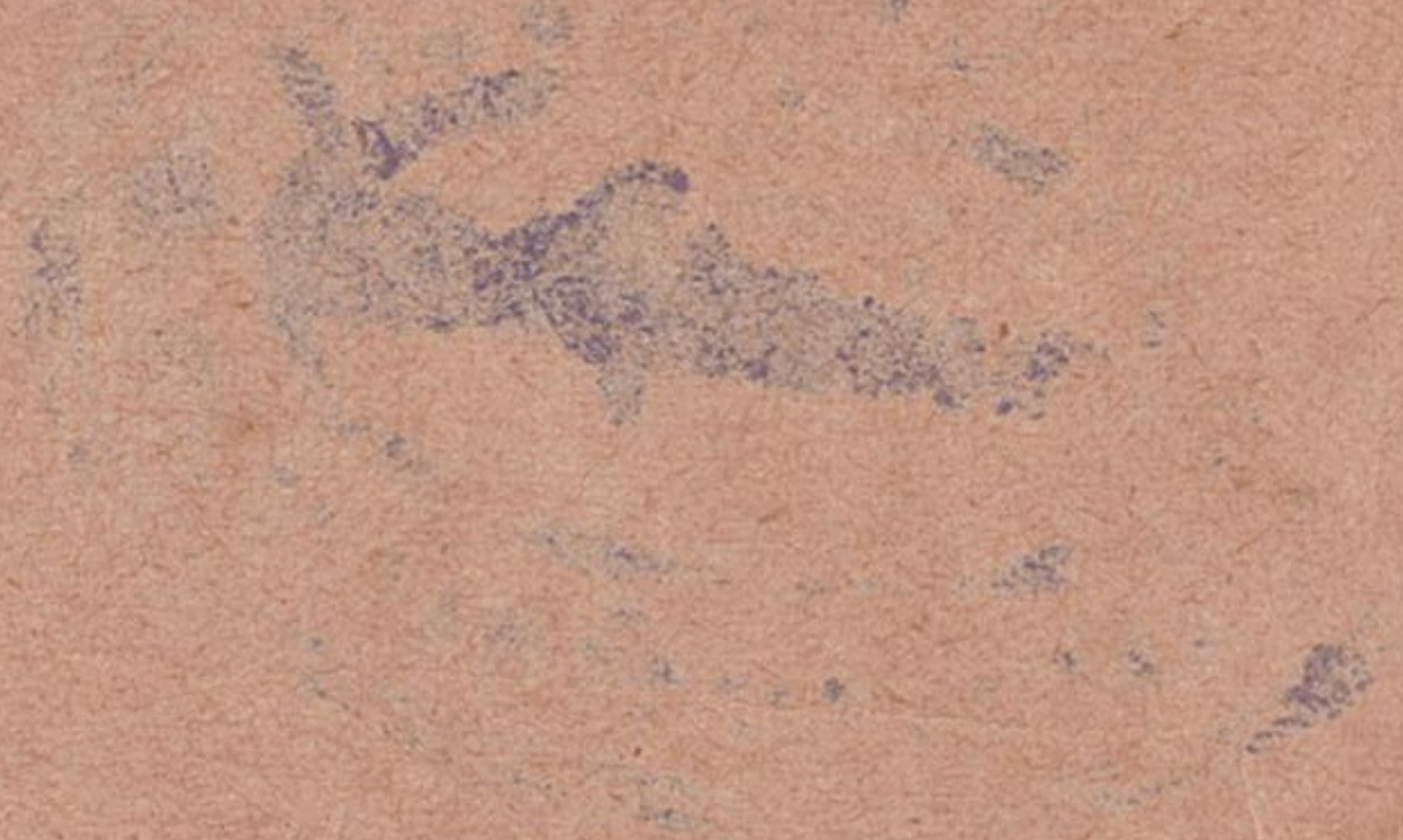

กระทรวงมหาดไทย

๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕

ส. ม. ก.

358

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชินี

(๕)

กิจการที่เปลี่ยนแปลงขึ้น
ในระบอบการปกครองอย่างใหม่
ของประเทศไทย

ประจักษ์ศิลปาคาร

๑๐ ธันวาคม ๒๕๓๕

ส. ม. ก.

กิจการที่เปลี่ยนแปลงขึ้น

ในระบอบการปกครองอย่างใหม่

ของประเทศไทย

——
กระทรวงเกษตรธิการ

ท่านทั้งหลายที่ใส่ใจในการกสิกรรม คงทราบ
อยู่ทั่วกันว่า กระทรวงเกษตรธิการมีหน้าที่บริหาร
การกสิกรรมทั่วราชอาณาจักร และการบริหาร
จะยังผลให้เกิด เป็นโภคทรัพย์แก่ประเทศได้มากน้อย
เพียงไร ย่อมต้องอาศัยนโยบายประกอบด้วยความรู้
สามารถของรัฐบาลที่จะจัดทำขึ้น การกสิกรรม
ในประเทศไทยได้มีมาช้านาน นับเป็นเวลาดึกหลายร้อยปี
แล้ว แต่ความเจริญในกิจการเหล่านี้มีเพียงเท่าที่
ชนบทรรมนิยมและประเพณีนิยมอยู่เป็นพื้น แม้ใน

สมัยต่อมาจะมีการพนฟูกลักรมบางอย่างให้ชอบด้วย
 สมัยนิยมชนบาง ก็เป็นการกระทำโดยบุคคล๒-๓คน
 เท่านั้น ส่วนที่รัฐบาลคิดจัดทำขึ้นก็อยู่ในวงอันแคบ
 และขาดการกวดขันที่จะให้ความรู้ใหม่ ๆ ในกิจการ
 เหล่านี้แพร่หลายไปถึงชาวกลักรในโอกาสอันควร.

ครั้นเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลง การปกครองมา
 เป็นระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลตระหนักใน
 ความจำเป็นของการงานจำพวกนี้เป็นอย่างดี เพราะ
 เป็นอาชีพประจำชาติ จึงได้คิดดัดแปลงแก้ไขข้อ
 บกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นมาแต่เดิมให้เลื่อมกลายไป ส่วน
 งานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ก็มีอีกหลายแผนก ดังปรากฏ
 ตามรายการต่อไปนี้ และยังสามารถส่งเสริมให้ไพศาล
 ออกไปอีกในภายหน้า.

630.6

ก 782 ก

เลขทะเบียน ๖๖๘๘ ๖/๖/๘๐

กรมเกษตรและการประมง

นับแต่ประเทศสยามได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง
กรมเกษตรและการประมง ได้พยายามเต็มที่ในอัน
ที่จะบำรุงและพัฒนาฟาร์มแห่งการกสิกรรม โดยทั่วไป
ซึ่งกิจการเช่นนี้ ในสมัยก่อนเป็นไปในทำนองทอดลอง
เฉยเป็นส่วนใหญ่ แต่มาบัดนี้กรมเกษตรและการ
ประมง ได้วางรูปกิจการใหม่ ตั้งมีรายการละเอียด
ต่อไป

ก. กองอุตสาหกรรมสัตว์พรรณ

งานกองนี้จัดว่า เป็นงานสำคัญของการเกษตร
และการประมงหน่วยหนึ่ง เพราะทุกๆปีประเทศสยาม
ส่งโคและกระบือไปจำหน่ายในต่างประเทศเป็นจำนวน
มาก จนนับได้ว่าเป็นสินค้าสำคัญ เมื่อจะส่งเสริม
การค้าสัตว์ให้ดำเนินไปด้วยดี ก็จำเป็นต้องสืบเสาะ
หาความรู้และวิธีกำจัดโรคสัตว์ต่าง ๆ เพื่อให้ทราบ
ถึงต้นมูลฐานแห่งโรคโดยละเอียดด้วย กล่าวคือ

๓. จัดตั้งหมวดผสมพันธุ์ โคชนททำเดทุ่งหญ้า
โกดหมูบ้านจงโก อำเภอไชยบาดาด เพื่อทำการ
ผสมพันธุ์โค ซึ่งใช้เป็นโคงานได้ดีกว่าเดิม สำหรับ
จำหน่ายให้ราษฎรใช้ทำพันธุ์ต่อไป

๒. จัดให้หมวดเลี้ยงสัตว์ทำพระ เป็นสถานที่
สำหรับเลี้ยง และจำหน่ายโคพันธุ์ ให้แก่ประชาชน ทาง
ภาคอีสาน

๓. จัดตั้งสัตว แพทย์ จาก กองกลาง ไปช่วยทำ
การป้องกันโรคระบาดสัตว์ตามท้องที่ต่าง ๆ ซึ่งมีโรค
เกิดขึ้นตามจำนวนสัตว์แพทยที่มีอยู่

๔. ตั้งด่านสำหรับกัก และตรวจโรคสัตว์ซึ่งที่
ตำบลโคกคดีและสถานีหมวดเหล็ก เพื่อทำการตรวจ
และกักสัตว์ที่มาจากท้องที่ จังหวัดทาง ภาคอีสาน จะ
ผ่านเข้ามาในจังหวัดทางภาคกลาง ในสมัยก่อน
งานแผนกนี้ยังมิได้ขยายให้กว้างขวางออกไป คงมี
แต่ด่านกักสัตว์อยู่ ๒ แห่ง ซึ่งรวมอยู่ในกองบำรุงสัตว์

ครั้นต่อมาในสมัยระบอบการปกครองอย่างใหม่ จึง
ได้ตั้งด่านกักสัตว์เพิ่มขึ้นอีก ๒ แห่ง เพื่อให้การปราบ
โรคสัตว์มีผลดียิ่งขึ้น

๕. ทำวัคซีนและวัคซีน ที่ตั้งด่านปากช่อง สำหรับ
ป้องกันโรคระบาดเปิดด้วยโรคบาร์ โปน งานแผนก
วัคซีนและวัคซีนเป็นกรณีฉุกเฉินที่จะคอยช่วยสนับสนุนให้
การปราบโรคระบาดสัตว์เป็นผลสำเร็จ หากในการ
ปราบโรคระบาด ถ้าวัคซีนและวัคซีน ไม่มีคุณภาพดีพอ
การปราบโรคจะไม่มีทางสำเร็จได้.

๖. จัดการรับนักเรียน มาอบรม ตั้งสอน วิชา
แพทยสัตว์ให้ ได้ผู้ที่มีความรู้และชำนาญใน วิชาการ
ทางนี้มาใช้ ในราชการในกาดภายใน

การช่วยเหลือตั้งเตรียมอาชีพของราษฎรและการ
ปลูกความนิยมในการเลี้ยงสัตว์ ชนชนใดเริ่มทดลอง
ดำเนินการ โดยจัดให้มีการประกวดพรรณสัตว์ต่างๆ
ขึ้นในงานประจำปีทุก ๆ จังหวัด และบางจังหวัด

เช่น จังหวัดราชบุรี ราษฎรนิยมการเลี้ยงเบ็ดไก่ตั้ง
ขายกันมากจน ด้วนทางจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งเริ่มการ
ประกวดเป็นครั้งแรกนั้น กรมเกษตรและการประมง
ก็เชื่อมั่นว่าราษฎร คงจะพากันนิยมการเลี้ยงสัตว์เป็น
ปกติแน่นอนในไม่ช้า

ข. กองอุตสาหกรรมพืชพรรณ

งานในกองนี้ที่รัฐบาลได้ปฏิบัติไปแล้วจนถึงต้นปี

พ.ศ. ๒๔๗๘ คือ

๑. ออกทำการปราบโรคพืชต่าง ๆ ตามท้อง
ที่ เช่น ในจังหวัดตราดและจันทบุรี ได้ช่วยเหลือ
ชาวสวนพริกไทย คือ กำจัดโรครากพริกไทย และ
กำจัดหนอนพริกไทย ในจังหวัดต่าง ๆ ทางบกซึ่งได้
ช่วยกำจัดโรคและปลวกที่รบกวนสวนยาง

๒. การทำนา และ การทำสวน โดยมาก ย่อมมี
หนอน และ แมลงรบกวน ทำอัน ตราย พืชผลอยู่เสมอ
กรมเกษตรและการประมงได้ตั้งเจ้าหน้าที่ออกไปทำ

การแนะนำและทอดลองการกำจัดแมลงและหน่อชนิด
ต่าง ๆ ตามท้องที่

๓. เริ่มทำหรือดัดแปลงเครื่องมือที่ใช้ ประกอบ
การกำจัดกรรม เพื่อจะให้กำจัดได้ ไซ้เครื่องมือที่
ราคาถูกพอสมควร, เบาแรงและทำงานได้เหมาะแก่
ดินในภูมิประเทศ งานแผนกนี้กำลังอยู่ในระหว่าง
ทอดลองตามสถานที่ทอดลองต่าง ๆ เมื่อได้ทราบผลอัน
แน่นอน ก็จะได้ดัดมือเผยแพร่เครื่องมือแบบใหม่ และ
แนะนำให้ราษฎรใช้แพร่หลายต่อไป

ค. กองขยายการกำจัดกรรม

งานของกองหม่จุดประสงค์ที่จะเผยแพร่กิจการ
ต่าง ๆ อันเกี่ยวแก่การบำรุงอาชีพกำจัดกรรมแก่ราษฎร
ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายในด้านการเกษตร

๑. แจกจ่ายพันธุ์ข้าวของกรมเกษตร และการ
ประมงที่ทอดลองเหมาะแก่ท้องที่แล้ว เพื่อให้ราษฎร
รับไปขยายพันธุ์ต่อไป ความมุ่งหมายที่จัดให้มี

Extension Service คือการเผยแพร่^๕ ซึ่ง^๕ ก็เพื่อให้^๕
 ชาวนาทั่วไ^๖ไปใช้^๖พันธุ์^๖ ชาว^๖ที่มี^๖คุณภาพดี^๖มา^๖เสนอ^๖ มี^๖
 ขนาด^๖เดียวกัน^๖และ^๖ให้^๖ผล^๖มาก

๒. แจก^๖เมล็ด^๖พันธุ์^๖ ฝ้าย^๖ ให้^๖ราษฎร^๖ ปลูก^๖ ตาม^๖
 โครงการ^๖ บำรุง^๖ฝ้าย^๖ ของ^๖ กรม^๖เกษตร^๖ และ^๖ การ^๖ ประมง^๖
 สถานที่^๖ปลูก^๖ฝ้าย^๖ ตัวอย่าง^๖ที่^๖ดำเนินการ^๖แล้ว^๖ คือ^๖ ตำบล^๖บ้าน^๖
 ใหม่^๖ตำ^๖โรง, อำเภอ^๖โนน^๖หวัด จังหวัด^๖นคร^๖ราชสีมา^๖
 จังหวัด^๖พิษณุ^๖โลก และ^๖จังหวัด^๖เชียงใหม่^๖เป็น^๖ต้น

๓. ทำ^๖การ^๖ทดสอบ^๖ปลูก^๖พันธุ์^๖ ยาว^๖เออร์^๖จัน^๖เหย^๖ แล้ว^๖
 ทำ^๖การ^๖บ่ม^๖ทดสอบ^๖โดย^๖ *Air Curing* คือ^๖บ่ม^๖โดย^๖อากาศ^๖

๔. จัด^๖วาง^๖เจ้าหน้าที่^๖ประจำ^๖ตาม^๖อำเภอ^๖ใน^๖ท้อง^๖
 ที่^๖ซึ่ง^๖มีการ^๖ปลูก^๖ยาง^๖ เพื่อ^๖ควบคุม^๖ดูแล^๖และ^๖ปฏิบัติ^๖การ^๖
 ให้^๖เป็น^๖ไป^๖ตาม^๖พระราช^๖บัญญัติ^๖ว่า^๖ ด้วย^๖การ^๖ควบคุม^๖จำ^๖
 กัด^๖ยาง^๖ พ.ศ. ๒๔๗๘

๕. ทด^๖สอบ^๖วิธีการ^๖ *Budding Rubber* คือ^๖ตัด^๖ตา

โดยหวังจะให้พันธุ์ที่ทดลอง ตามวิธี การที่ กล่าวแล้ว
นั้นแพร่หลายต่อไปในส่วนใหม่ การบำรุงสวนยาง
ด้วยวิธี Budding นี้ สามารถจะทวนำพันธุ์ยางชั้น
๒-๓ เท่าโดยไม่ต้องลงทุนมากกว่าปกติ

๖. ทดลองเรื่องพืชคลุมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์
ในการปราบวัชพืชในสวนยาง และเป็นการ ใ้บ่มุ่ยไป
ในตัว

๗. สถานที่ทดลองท้องที่

ก. สถานที่ทดลองดุ่มน้ำเจ้าพระยา

๑. เติบโตพันธุ์ข้าว โดยวิธีรวง ค่อแถวของ
ข้าวตระกูลต่าง ๆ โดยถือปริมาณ (quantity) เป็น
ข้อใหญ่ แล้วเลือกพันธุ์ให้ ได้คุณภาพ (quality)
ดีเท่าเทียมข้าวที่ใช้ คือชนิดเยี่ยม เป็นชนิด Super
ชนิดเยี่ยม เพื่อย้ายพันธุ์ต่อไป

๒. ทดลองบ่มุ่ยพืชคลุมสำหรับนาดำ

๓. ทดลองไถด้วยเครื่องยนตร์เทียบไถกระบือ เพื่อทราบผลที่ได้เพิ่มขึ้นจะเป็นด้วยการไถ หรือเหตุอื่น

๔. ทดลองเกี่ยวข้าวด้วยเครื่องแทนแรงคน ใน เนื้อที่มาก ๆ

๕. ใช้รถ *Tractor* รับจ้างไถนาราชฎรที่ไถได้ เกียง ทำการตรวจสอบดูว่าจะเพิ่มผลต่อไร่เพียงใด

๖. ทำ *Economic Experiment* ต่าง ๆ คือ ทดลองเพื่อหาว่าวิธีใดจะเป็นการทุนได้ห่วย

๗. สถานที่ทดลองภาคอีสาน

๑. ทำการ ทดลอง เลือก เพ็ดพันธุ์ข้าว โดย วิธี
รวงต่อแถว หาพันธุ์ ที่เหมาะแก่ท้องที่ทางผลและ
ลักษณะ

๒. ทดลองไร่พืชบนที่ดอนต่างๆเช่นข้าวโพด,
ข้าวไร่, ปอกระเจา, ถั่วลิสง, ฝ้าย, ยาสูบ และทค
ดองใช้บ่มต่าง ๆ

๓. ทดลองการ ขุน ดุกร และ เบ็ด ด้วย อาหาร
ต่าง ๆ

๔. ทดลอง *Economic Experiment* ต่าง ๆ
คือทดลองเพื่อหาวิธีใด และปลูกพืชชนิดใดที่จะให้
ประโยชน์มาก

ค. สถานที่ทดลองภาคใต้

๑. ทำการเลือกพื้นที่ พันธุ์ข้าวโดยวิธี รวง คัด
แถวให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมแก่ท้องที่ทั้งผลและลักษณะ

๒. ทดลองปลูกข้าวเหลืองกับข้าวดีดังก่อนปลูก
ข้าว เพื่อทราบว่าการปลูกบดะ ๒ พันธุ์ จะได้ผลอย่างไร

๓. ทดลองปุ๋ยมูลค่างควาในการปลูกฝ้าย เพื่อ
ให้ *phosphorus* ซึ่งปรากฏจากการแยกธาตุดินว่าขาด
จากดินแถบนั้นได้

๔. ทดลองการ ขุน ดุกร ด้วยอาหารต่าง ๆ

๕. ปดุกโดคีน (*Derris*) สำหรับแจกราษฎร
ทำพันธุ์ต่อไป

๖. ทดลอง *Economic Experiment* ต่าง ๆ
คือ ทดลองเพื่อหาวิธีใด และปลูกพืชชนิดใดที่จะให้
ประโยชน์มาก

๗. สถานที่ทดลองภาคพายัพ

สถานที่ ทดลอง ภาคพายัพได้ ดำเนินการ ทดลอง
เช่นเดียวกับสถานที่ทดลองภาคอีสาน นอกจากนั้น
ยังได้ทำการปลูกยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย และทดลอง
บ่ม ได้ผลดีมาก จึงได้ทำการแนะนำวิธีบ่มใบยาชนิด
นี้ให้แพร่หลายต่อไป.

(๒) กองการประมง

สำหรับการประมงนี้ รัฐบาลมีความสนใจมาก
และได้ประชุมปรึกษาหารือพิจารณาเห็นพร้อมกันว่า
การที่จะจัดและดำเนินการบำรุงสัตว์น้ำ ซึ่งกระทรวง

เศรษฐกิจการ และกรม รักษาต้วนหน้า มณฑล และ อำนาจ
 ณะเพาะเพียงแต่เป็นฝ่ายแนะนำ กระทรวงการคลังและ
 กรมสรรพากรเป็นฝ่ายปฏิบัติดำเนินการเช่นนั้น ย่อม
 ไม่เป็นการสะดวกแก่วิธดำเนินการ โดยเหตุที่กรม
 สรรพากรมีหน้าที่ควบคุม การเก็บ ภาษีอากร ต่าง ๆ
 อันเป็นภาระหนักอยู่แล้ว ยังต้องมาพะวงที่จะดำ
 เนินการบำรุงรักษาต้วนหน้า และแหล่งที่ต้วนหน้าอาศัย
 ออกด้วย เช่น ย่อมทำการไม่ได้ตลอดเต็มที่ ฉะนั้น
 รัฐบาลจึงได้ปรับปรุงกิจการของ กรม รักษาต้วนหน้า
 ขึ้นใหม่ และเปลี่ยนนามกรมเป็น “กรมการประมง”
 เพื่อให้ตรงกับรูปการ และจัดการโอนอำนาจบาง
 อย่าง ซึ่งแต่ก่อนอยู่กับกระทรวงต่าง ๆ ให้มาอยู่
 กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ ส่วน
 กระทรวง การ คลังคงมี อำนาจหน้าที่ ณะเพาะ การ อัน
 เกี่ยวแก่เงินอากรค่าน้ำเท่านั้น

เมื่อกระทรวงเศรษฐการ มีอำนาจจัดดำเนินการ

การไต่เองเช่นพระราชการตั้งกรรมการประมวงยอมจะดำเนิน
ไปโดยสะดวกและรวดเร็วขึ้น กิจการที่รัฐบาลได้
ปฏิบัติตามนโยบายไปแล้วมีรายการละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ตราพระราชบัญญัติโอนอำนาจบางอย่างซึ่ง
แต่ก่อนอยู่กับกระทรวงต่าง ๆ ให้มาอยู่กับรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๔๗๖

๒. ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียน
และออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำดึกขาม พุทธ-
ศักราช ๒๔๗๗

๓. ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิจับสัตว์น้ำ
ในเขตจับสัตว์น้ำดึกขาม พุทธศักราช ๒๔๗๗

๔. ตราพระราชบัญญัติ อากรณ์น้ำแก่ ไซเพิ่ม
เดิม ร.ศ. ๑๒๐ เพื่อให้ตรงกับหลักวิชาการและความ
สะดวกในการปฏิบัติ

๕. ตั้งกรรมการร่างพระราชบัญญัติ การ ประ-
มวงใหม่ เพื่อให้เหมาะแก่กาตสมัย และได้

จัดสำเร็จเป็นรูปเป็นร่างขึ้นแล้ว ยังอยู่แต่จะปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย เพื่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

๖. ได้จัดการกักน้ำในบึงบรเพ็ดไว้ ได้เต็มตามกำหนดในดักกิม และจัดการทอดทองอินเกี่ยวกับชะระประวัตของปลาที่สำคัญ ๆ

๗. ทำการทอดทองเพาะเลี้ยง พันธุ์ปลากลายได้ผลเป็นที่พอใจ ในปีต่อไปก็จะได้นำเนินการแจกพันธุ์ปลาให้แก่ราษฎร

๘. ได้ทำการรังวัดทำแผนที่หนองหาร จังหวัดดกนครกับกว๊านพะเยาในจังหวัดเชียงราย เมื่อได้พิจารณาทางวิชา ชาราคาสตร์ เรียบร้อยแล้ว ก็จะได้วางโครงการนั้นละเอียด ทำการก่อสร้าง บำรุงหนองทั้งสองแห่งต่อไป

๙. ได้ยกเลิกการผูกขาดจับสัตว์น้ำไปแล้วทุกจังหวัดประมาณ ๒๗ แห่ง และจะได้เลิกต่อไปทุก

ปัจจุบันก็จะเห็นผลควรคง การที่รัฐบาลดำริเลิก
การผูกขาดจับสัตว์น้ำ โดยมีความประสงค์จะให้
ประชาชนพลเมืองมีโอกาสดำรงสัตว์น้ำบริโภคได้สะดวก
และเพื่อประโยชน์ในทางบำรุงสัตว์น้ำด้วย

๑๐. ตรวจตราทางภาคทะเล ซึ่งกระทรวง
กลาโหมรับช่วยเหลือเป็นเจ้าหน้าที่จัดตั้งเรือของกอง
ทัพทหารเรือออกไปตรวจ ได้รับผลเป็นที่พึงพอใจของ
กระทรวงเคหะรัฐการ และเป็นประโยชน์ในการคุ้มครอง
สัตว์น้ำจับสัตว์น้ำเป็นอันมาก

ในต้นปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ทางกรมได้มีการปรับปรุง
กรมกระทรวงมหาดไทยใหม่ โดยแบ่งแยกกระทรวง
เคหะรัฐการออกเป็น ๒ กระทรวง คือกระทรวง
เคหะรัฐการและกระทรวงเกษตรและการได้รวมการงาน
ของกรมเกษตรและ กรมการ ประมงเป็น กรมเกษตร
และการประมง เป็นกรมเดียวกัน เพื่อให้ราชการ
ส่วนเกษตรและการประมงคงดำเนินการร่วมกันต่อไป.

กรมชลประทาน

กองก่อสร้าง

๑. งานก่อสร้างการชลประทานสกลิมสุพรรณบุรี

ตาม โครงการ การ ชล ประ ทาน ใน สกลิม นีได้ แบ่ง
งานไว้เป็น ๓ ตอน ทาง การ ได้ เริ่ม จ้ง งาน ตอน ที่
๓ ก่อน และได้ทำเสร็จใช้การได้หลายปีมาแล้ว ใน
พ.ศ. ๒๔๗๕ มีแต่การก่อสร้างเพิ่มเติมและดัดแปลงแก่
โรงงานที่ได้ทำเสร็จแล้วให้ ใช้การได้สะดวกและดียิ่งขึ้น
เช่นสร้างประตูระบายเรือสัญจรได้ที ก.ม. ๘.๐๐๐ ของ
คลองด่านบางปลาม้า ทำสะพานไม้ให้ยานพาหนะ
ข้ามได้ที ก.ม. ๑๗.๐๐๐, สร้างที่ระบายน้ำที ก.ม.
๒.๐๐๐ ซึ่งเป็นตอนกลางคลองแยก ๑ ช. ของคลอง
ด่านบางปลาม้าและที่ปลายคลอง ก.ม. ๓๒.๘๐๐ และ
ขุดคลองแยก ๑ ช. ของ คลอง ด่าน บาง ปลาม้า จน

เสร็จ, ดำรงที่ระบายน้ำและแต่งคนกันน้ำตลอด
 கடອງแยก ๒ ซ. ของ கடອງตั้งหน้าบางปดามา, ทำท่า
 ข้ามลำตัวพาหนะ เพื่อยังความ สะดวกให้แก่ชาวนาในที่
 ต่าง ๆ ที่จำเป็น นอกจากนยงได้ทำการรื้อประค
 ระบายคดของลำต ซึ่งเดิมเป็นประคไม้และทรุดโทรม
 จนน่าจะเป็นอันตรายแก่การเก็บกักน้ำ แล้วดำร้าง
 ขึ้นใหม่ด้วยคอนกรีต เพื่อให้ถาวรและทนค่าบำรุง
 รักษา งานก่อสร้างการชลประทานตอนที่ ๓ นับว่า
 เสร็จเรียบร้อยบริบูรณ์ในปลาย พ.ศ. ๒๔๗๕ และ
 ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ทำการรื้อประคระบายคดของลาด
 สะโค และดำร้างใหม่ด้วยคอนกรีต เป็นแบบเดียวกัน
 กับประคระบายคดของลำต เพื่อให้ถาวรและได้ประ-
 โยชน์มากขึ้น

งานก่อสร้างตักมการชลประทานตอนที่ ๓ ได้จัด
 ทำประคระบาย ซึ่งมีช่องระบาย ๔ ช่อง กว้างช่อง
 ละ ๖.๕๐ เมตร สูง ๗.๓๐ เมตร ขนท ก.ม. ๘.๐๐๐

จากปากคลองมะขามเฒ่าเข้าไป เพื่อสำหรับแบ่ง
 บึงคืบหน้าจากแม่น้ำเจ้าพระยา ส่งไปให้เหนือทนา ตอนใต้
 งานก่อสร้างประตูระบายน้ำได้แล้วเสร็จ และเปิด
 ใช้การได้เมื่อกลางเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ การขุด
 คลองมะขามเฒ่าให้ก้นคลองกว้าง ๒๕ เมตร ลาดข้าง
 ๑ ใน ๑๐๐ ระดับก้นคลองที่ประตูระบาย + ๗.๕ เมตร
 (เทียบระดับน้ำทะเล) มีส่วนลาดเทลงไปใน ๑๕.๘๐๐
 ต่อกว้าง และเก็บน้ำได้เต็มที่ลึก ๕.๘๐ เมตร โดยใช้
 รถขุดและเรือขุดทำ การได้ดำเนินไปถึง ก.ม. ๑๑ เศษ
 งานนั้นจำเป็นต้องหยุดให้ช้า โดยได้กระการให้ขุด
 ขยายแต่ละเพาะชักเคียวก่อน เพื่อเป็นการปลดปล่อย
 แก่เหนือทนาใน จังหวัด สุพรรณบุรี ในเวลา ที่ประตูระ
 บายที่ ๒ ยังไม่แล้วเสร็จ เพราะถ้าขุดขยายให้เต็ม
 ที่ในขั้นแรก น้ำจะไหลเทลงไปทางสุพรรณบุรี มาก
 เกินควร และจะไม่สามารถป้องกันได้ งานก่อสร้าง
 ตอนที่ ๑ นี้ นอกจากจะทำประโยชน์ให้แก่เหนือทนา

ตอนที่ ๓ แล้ว ยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่งานตอนที่ ๒ ซึ่งคำนวณว่าจะทำประโยชน์ให้แก่เนื้อที่นาอีกประมาณ ๒๕๙.๐๐๐ ไร่

เมื่อได้จัดทำประจักษ์ใบหน้าที่ปากคลองมะขามเฒ่าเสร็จแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ จึงได้จัดการย้ายกองชนเขาของเครื่องใช้ และย้ายบ้านที่ทำการ และที่พักมาตั้งทำการที่ประจักษ์ใบหน้าที่ ๒ ตำบลบ้านท่งต่อไป เวลานี้กำลังขุดบ่อประจักษ์ใบหน้าที่ทำการทดคลองความคานทานของพนรากอยุ่ พร้อมกับกำลังสะสมเครื่องใช้ ในการก่อสร้าง กำลังปลูกสร้างบ้านและทำการ ทั้งกำลังทำการสำรวจพื้นที่เพื่อขุดคลองส่งน้ำอยู่ด้วย

๒. งานก่อสร้างสภามนคมนาบก

ตามโครงการนี้ก็จะสร้างเขื่อนระบายน้ำแม่น้ำนครนายกที่ตำบลท่าหุบ และขุดคลองส่งน้ำ

แยกออกทั้งสองฝั่ง ทางฝั่งซ้ายจะควบคุมเหนือหน้า
 ได้ตั้งแต่จังหวัดนครนายก ตลอดดง ไปถึง ปากคลอง
 บางหอย ส่วนทางฝั่งขวานั้นจะเป็นประโยชน์แก่เหนือ
 นาสวนมากตั้งแต่จังหวัด นครนายก ตลอดดง ไป ถึง
 ชายทะเล หรือระหว่างแม่น้ำบางปะกงกับแม่น้ำเจ้า
 พระยา งานดังกล่าวได้เริ่มต้นก่อนที่การเงินแผ่นดิน
 ต่อมา เนื่องจากเหตุที่การเงินขาดแคลน งบประมาณ
 ประจำปีถูกตัดทอนลง การก่อสร้างจึงต้องหยุดชะงัก
 เรื่อยมา การสร้างเขื่อนระบายและประตูน้ำให้เรือสัญ
 จรไปมาที่ตำบลท่าหุบ กับการขุดคลองส่งน้ำฝั่งขวา
 เพ่งจะได้เริ่มทำการอย่างขมุกขมน เมื่อเดือนสิงหาคม
 พ.ศ. ๒๔๗๖ นี้เอง

ตัวเขื่อนระบายมี ๒ ช่อง ๆ ละ ๑๒.๕๐ เมตร
 เช่นเดียวกับได้สร้างแถวทวดพร้าว เว้นแต่ที่นครนายก
 มีเขื่อนรอกคอนกรีตกับเขื่อนพัดเหล็กอยู่ใต้ฐาน เพราะ
 ลักษณะดินผิวดินกับทวดพร้าว ธรณีประตูระบาย

อยู่เดิมอกกับพนทคอนหน้าประตู ระดับ - ๑.๗๕ (เทียบ
 ระดับน้ำทะเล) และพนทคอนหลังประตูอยู่ต่ำลงไปอีก
 ๒๕ ซม. ถึง ระดับ - ๒.๐๐ บานประตูมีขนาดสูง
 ๖.๐๐ เมตร จะสามารถกักน้ำได้ ถึงระดับ + ๔.๒๕ ท
 หน้าเขื่อน การก่อสร้างที่ได้จัดทำมาในระหว่าง๒ปี
 คือเขื่อนระบายจนจะแล้วเสร็จบริบูรณ์ ประตูน้ำเรือ
 ต่ยมุจรแล้วเสร็จเป็นส่วนใหญ่ ยังเหลืออยู่แต่การเรียง
 หินที่ลาดในอ่างและการถมดินประตูระบายคันคลองฝั่ง
 ขวาแล้วเสร็จ ยังเหลืออยู่แต่การติดบานประตูและ
 เครื่องเหล็ก การขุดคลองฝั่งขวาได้เริ่มต้นทำ
 โพงซึ่งเป็นปากคลอง มีระยะทางห่างจากท่าหุบชน
 ไป ๓.๕๕๐ ก.ม. ประมาณกึ่งกลางระหว่างท่าหุบกับ
 ตำบลวังกระโจม ขนาดคลองมีสวนกว้างตอนก้นคลอง
 ๑๘ เมตร ลาดข้าง๒ใน ๑ ระดับก้นคลองอยู่เดิมระดับ
 น้ำทะเล และลาดตามยาวลงไป ๑ ใน ๒๕.๐๐๐ เวล
 ระบายน้ำเข้าคลองเต็มที่ ในคลองจะมีน้ำลึกถึง ๓.๗๐

เมตร มีระยะทางยาว ๒๕.๘๐๐ ก.ม. ได้ขุดจากปาก
 คลองและปลายคลองเข้ามาหากันโดยรถขุด ๓-๔ คัน
 จากปากคลองได้ขุดมาถึงประมาณระยะ ก.ม. ๘.๐๐๐
 จากบางปะกาศได้ขุดจนไปถึง ก.ม. ๑๖.๐๐๐ และขุด
 ขยายคลอง ๒๘ คัดต่อกับคลอง ๑๕ ให้ลึก และ กว้าง
 ออก เพื่อเชื่อมกับแนวคลองฝั่งขวาที่ขุดใหม่ให้เป็น
 สายเดียวกัน สำหรับส่งน้ำไปลงคลอง ๑๖ คลอง ๑๗
 และคลองพระองค์ไชยาได้ตลอดถึงบางเหี้ย ถ้าการ
 ขุดคลองฝั่งขวานแล้วเสร็จบริบูรณ์ก็จะได้ช่วย เหลือ
 การทำนาทางฝั่งตะวันตกก่อนมเหศที่ ประมาณ ๓๖๐,๐๐๐
 ไร่ ให้ได้รับความเสียหายน้อยลงและทั้งยังจะได้ส่ง
 น้ำที่เหลือใช้ ไปเพิ่มเติมการชลประทานดักกิม เชียงราก
 บางเหี้ยได้อีกด้วย

๓. การชลประทานภาคพายัพหรือภาคเหนือ

ของประเทศไทย

ย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่วไปแล้วว่า ชาวนา
ในภาคเหนือ รู้ถึงคุณค่าของการชลประทาน อย่างยิ่ง
เพราะถ้าไม่มีการชลประทานแล้ว การทำนาในภาค
เหนือก็จะไม่ได้ผลเลย ทั้งนี้โดยเหตุที่ลักษณะภูมิ
ประเทศแตกต่างกับ พนทราบ ตอนกลาง ของ ประเทศ
สยามมาก ฉะนั้น ในการจัดการชลประทานในภาค
เหนือจึงไม่สู้มีปัญหายุ่งยากเท่ากับในภาคกลาง

กิจการเท่าที่ได้จัดไปแล้ว ภายใน ๓ ขวบปี
คือ งานก่อสร้างฝักริมแม่น้ำแม่แจ่ม ได้สร้างฝายกั้นหน้าแม่
ปิงขนาดสันฝายยาว ๘๘ เมตร จดตลิ่งสองฟากแม่
น้ำ สูงกว่าพนแม่น้ำ ๓ เมตร ลงมือใน พ.ศ. ๒๔๗๖
แล้วเสร็จในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๗

ประจวบที่ระบายทรายที่มาจากฝายมี ๓ ช่อง ๆ

ละ ๓ เมตร กำแพงสูง ๖.๓๗ เมตร ธรณิประตูปอยู่
ระดับพนแม่น้ำ แล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๔๗๕

ประตูระบายปากเหมืองมี ๒ ช่อง ๆ ละ ๓ เมตร
ธรณียู้งสูงกว่าพนแม่น้ำ ๑ เมตร แล้วเสร็จใน พ.ศ.
๒๔๗๕

เหมืองแม่แฝกมีขนาดยาว ๓๖ ๒๐๐ ก.ม. พน
เหมือง ลาด ๑ ใน ๔.๐๐๐ ล้วนกว้างกันเหมืองที่ตอน
ต้น ๕.๒๐ เมตร เรียงเล็กลงไปตามล้น ถึงตอน
ปลายกันเหมืองกว้าง ๓.๘๐ เมตร ได้ทำการขุดเสร็จ
โดยรถขุดถึง ก.ม. ๓๔.๒๐๐ เมื่อต้นเดือนเมษายน พ.ศ.
๒๔๗๗ ล้นที่เหลืออยู่อีก ๒ ก.ม.เศษ ได้ใช้ขุด
ด้วยแรงกรรมกร แล้วเสร็จเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.
๒๔๗๗ ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้เริ่มทำการ
รื้อย้ายรถขุดเพื่อจะไปทำการขุดเหมืองในภาคลำปาง
ต่อไป นอกจากนั้นยังได้สร้างอุโมงค์ ให้น้ำเหมืองตลอด
ลำห้วย ๔ แห่ง คือ ห้วยแก้ว, ห้วยแม่แฝก, ห้วย

แม่เต่าไห, ห้วยแม่โจ้, แดงเสร็จใน พ.ศ. ๒๔๗๖
 ดำรงร่างคอนกรีต ให้น้ำห้วย ไหล ผ่านเหมือง ๒ แห่ง
 ดำรงที่ระบายน้ำดำธารเข้าเหมือง ๑๗ แห่ง ดำรง
 ที่ระบายเหมืองซอยที่ ก.ม. ๑.๐๐๐ และดำรงประตู
 ระบายปลายเหมือง ก.ม. ๓๖.๐๐๐ แดงเสร็จใน พ.ศ.
 ๒๔๗๗ ดำรงคั่นกั้นน้ำจากเชิงเขาทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำ
 บึง ผ่านมาทางประตูระบายไปจนจดเขาทางด้านใต้
 ฝาย แดงเสร็จเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๗

ส่วนงานที่นอกจากโครงการออกไป ยังได้
 ช่วยเหลือฝ่ายบ้านเมืองทำการสำรวจเหมืองฝายต่างๆ
 เช่น เหมืองแม่หม้าย จังหวัดแพร่, เหมืองกวดธาตุ,
 เหมืองแม่หาดาย, เหมืองฝาย อำเภอแม่สรวย จังหวัด
 เชียงราย และการสำรวจกว๊านพะเยา เพื่อกำหนด
 พันธุ์ปลา การฝังที่ระบายน้ำให้หาทดของกรม
 เกษตร ภาควิชาพืช

ทางจังหวัดลำปางก็ได้ทำการสำรวจแนวเหมือง

เสร็จสิ้นแล้ว และกำลังเตรียมการเบี่ยงตนที่หัวงาน
ตำบลบ้านแดง รถชุด ๗-๘ ซึ่งได้รื้อย้ายมาจากเชียงใหม่
เมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น ได้ทำการซ่อมแซมปรับปรุง
เสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๗ และได้เริ่มเดิน
ทางไปยังหัวงาน เพื่อดำเนินการชุดเหมืองผิงซ้าย
ต่อไป

๔. การสำรวจพื้นที่เพื่อการชลประทานภาคอีสาน

เนื่องด้วย พื้นที่ราบ สูงใน ท้องที่ มณฑล อีสาน
มักขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเนื่อง ๆ แม้ตามสถิติจะ
ปรากฏว่ามีฝนตกตกลึกพอที่จะหล่อเลี้ยงต้นข้าวได้ก็
จริงแต่โดยที่ถ้าแม่น้ำมีลาดชัน และลักษณะดินค่อนข้าง
หินน้ำซึมซาบไม่ได้ จึงไม่สามารรถจะมีน้ำนองอยู่ได้
ในฤดูแล้ง ตามปกติฝนที่ตกตกลึกนั้นได้ไหลลง
ลงคลองและไหลลง แม่น้ำโขง โดยรวดเร็ว ไม่ช้าจะได้
ทำประโยชน์ให้ แก่การเพาะปลูกเท่าใดนัก รัฐบาล

เห็นความจำเป็นขอ^๕ จึงได้^๕ ให้มีการสำรวจตรวจ^๕
 สอบ^๕ พินท^๕ เพื่อช่วยเหลือ^๕ การชลประทาน ใน^๕ ภาค^๕ ขน^๕
 ว่าจะมีช่องทางช่วยเหลือ^๕ การกักเก็บ^๕ ของราษฎร^๕ ได้^๕
 สถานใด และในท้องที่^๕ แห่งใดมีความต้องการความ^๕
 ช่วยเหลือ^๕ ในการชลประทาน^๕ เร่งร้อน^๕ อย่างไร ควร^๕
 จะจัดทำ^๕ ที่ใดก่อน^๕ หนึ่ง^๕ อย่างไร^๕ การสำรวจ^๕ นั้นได้^๕ เริ่ม^๕
 ลงมือ^๕ ในปลายเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๒ โดย^๕
 ตั้งนายช่าง^๕ ออกไป^๕ ทำการ^๕ ติดต่อ^๕ กับข้าหลวงประจำ^๕
 จังหวัดต่าง ๆ คือ จังหวัดบุรีรัมย์, สุรินทร์, ชุขันธ์,
 อุบลราชธานี, ร้อยเอ็ด, ไซยภูมิ, มหาสารคาม,
 หนองคาย, สกลนคร, อุดร, เดย, ขอนแก่นและ
 นครพนม เพื่อทำการสำรวจประเมินและรวบรวม^๕
 สถิติต่าง ๆ ไว้ประกอบการพิจารณา^๕ วางโครงการ^๕ ให้น^๕
 ช่วยเหลือ^๕ ต่อไป ส่วนที่ใดที่มีความเร่งร้อน^๕ ก็^๕
 เริ่มลงมือทำการสำรวจรายละเอียด เช่นที่ตำบล^๕
 ตำบะกอง, ตำปรุ และคลองบริบูรณ์ ซึ่งกำลังจัด^๕

ทำอยู่ และจะได้สำรวจรายละเอียดของหน่วยพระเพลิง
 หน่วยเขียงดำ และหน่วยดำตายในจังหวัดนครราชสีมา
 นอกจากการสำรวจพื้นที่ได้จัดทำไปแล้ว และกำลัง
 จัดทำอยู่ ก็ได้ทำการติดตั้งหลอดกระดืบน้ำไว้อย่างตามด
 และจังหวัดต่าง ๆ และให้มีเจ้าหน้าที่คอยระวังรักษา
 อ่านและบันทึกกระดืบน้ำรวบรวมไว้ เพื่อประโยชน์
 ในการออกแบบสร้างประตูละบาย หรือทำนบสำหรับ
 บำรุงการชลประทานในที่ท้องที่นั้น ๆ ต่อไป

โดย เหตุที่ พื้นที่ ในมณฑลภาคอีสานนี้ กว้าง
 ใหญ่มาก การสำรวจตรวจวัดของกินเวณานาน
 และต้องเปิดองค่าใช้จ่ายมากมาย และเพราะเหตุ
 ที่เวณานกยังอยู่ในระหว่างการเงินขาดแคลน จึง
 จำต้องค่อยทำ ค่อย ไปณะเพราะที่ รับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่ เป็น
 ตอนไปก่อน จะยังไม่จัดทำโครงการอันอย่างใหญ่โต
 ถึงกระนั้นก็ดี เมื่อได้ทำการสำรวจตรวจวัดได้แล้ว
 ดันเป็นแห่ง ๆ ไปแล้ว ก็จะได้วางแผนการชลประทาน

ให้ทันที ในท้องที่นั้น ๆ ก็จะได้มีน้ำใช้ในการเพาะ-
ปลูกและบริโภค ไม่ขาดแคลนเดือดร้อนดังที่เป็น
มาแต่ก่อน.

ก. กองช่างกล

รายงานผลการทำการ ขุดลอก และคนกนดิน ที่
ซ่อมแซมใน พ.ศ. ๒๔๗๕, ๒๔๗๖ และ ๒๔๗๗

๑. คลองหกวาด้ายบน (คลอง ๕-๑๑) มีระยะ
ยาวทั้งสิ้น ๒๖ ก.ม. ได้ทำการขุดลอก ๒๖ ก.ม.

๒. คลองหกวาด้ายล่าง มีระยะยาว ๕๕.๕ ก.ม.
ได้ทำการขุดลอก ๓๘ ก.ม.

๓. คลอง ๑ เหนือ มีระยะยาว ๑๘ ก.ม. ได้
ทำการขุดลอก ๑๘ ก.ม.

๔. คลอง ๒ ใต้ มีระยะยาว ๓๕ ก.ม. ได้ทำ
การขุดลอก ๒๘.๖๖๖ ก.ม.

๕. คดอง ๗ ^๕เห็น ^๕มีระยะยาว ๑๙.๘ ก.ม.

ได้ทำการขุดลอก ๑๙.๘ ก.ม.

๖. คดอง ๗ ^๕ไค้ ^๕มีระยะยาว ๑๐.๕ ก.ม. ^๕ได้

ทำการขุดลอก ๔.๒๓๕ ก.ม.

๗. คดอง ๑๐ ^๕เห็น ^๕มีระยะยาว ๒๒.๒ ก.ม.

ได้ทำการขุดลอก ๒๒.๒ ก.ม.

๘. คดอง ๑๖ ^๕มีระยะยาว ๑๕ ก.ม. แต่ได้ทำ

การขุดลอกเพียง ๑.๔๘๕ ก.ม. ^๕ที่ไม่ได้ทำการขุด

ต่อไป เพราะมีระดับตักพอแตะระดับตักแก่การจราจร
ของเรือแพอยู่ ^๕แล้ว

๙. คดอง آهنแด้บ ^๕มีระยะยาว ๗๐ ก.ม. ระยะ

ทางที่ได้ทำการขุดลอกแล้ว ๓๙.๘๘๕ ก.ม.

๑๐. คดองพระยาวิสูตร ^๕มีระยะยาว ๓.๐๕๑ ก.ม.

ได้ทำการขุดลอกแล้ว ๓.๐๕๑ ก.ม.

๑๑. คดองระบายน้ำคดองด้านบางเหี้ย ^๕ทำ

การขุดลอกได้ ๔.๔๒๒ ก.ม.

๑๒. คดองดำมโรง มีระยะยาว ๕๐๕ ก.ม.
ได้ทำการขุดลอกเสร็จแล้ว ๓๔.๗๐๔ ก.ม.
๑๓. คดองเจ้าเจ็ด มีระยะยาว ๓๒ ก.ม. ได้
ทำการขุดลอกได้ ๖.๐๘๕ ก.ม.
๑๔. คดองดำดี มีระยะยาว ๑๖ ๕ ก.ม. ได้
ทำการขุดลอกได้ ๑๖.๕ ก.ม.
๑๕. ซ่อมถนนกนนาทะเลทกคดองคำหาร มีระยะ
ยาว ๑๗,๖๕๒ ก.ม.
๑๖. ทำถนนกนนาททำหลวงจังหวัดสระบุรี มี
ระยะยาว ๑๖.๕ ก.ม.
๑๗. ซ่อมทำนบและคันกั้นดินบางชนาก ซึ่งมี
ระยะยาว ๑๕ ก.ม. ได้ทำการซ่อมเพียง ๒.๔๕ ก.ม.
๑๘. คดองมะขามเฒ่า มีระยะยาว ๓๕ ก.ม.
ได้ทำการขุดลอกแล้ว ๑๘.๒๖๗ ก.ม.
๑๙. คดองบางปลากด มีระยะยาว ๔.๐๒ ก.ม.
ได้ทำการขุดลอกโดยคดอดเสร็จแล้ว

๒๐. คดองตั้งน้ำฝั่งขวานครนายก มีระยะยาว
๓๔.๔๘ ก.ม. ได้ขุดไปแล้ว ๑๓.๘๘๘ ก.ม.

๒๑. คดอง ๑๒ มีระยะยาว ๒๒.๘ ก.ม. ได้ทำ
การขุดเสร็จแล้ว ๑๖.๘ ก.ม.

๒๒. คดอง ๑๘ มีระยะยาว ๑๘.๔๖๖ ก.ม. ได้
ทำการขุดลอกเสร็จแล้ว

๒๓. คดอง ๓๒ มีระยะยาว ๘ ก.ม. ได้ทำการ
ขุดลอกเสร็จแล้ว ๓.๗๕๘ ก.ม.

ข. กองการบูรณะและรักษาน้ำ

กิจการที่กองบูรณะและรักษาน้ำต้องทำ คือ
การควบคุมดูแลกิจการชลประทานในลุ่มน้ำบูรณะและ
รักษาน้ำอันเป็นเครื่องอุปการะให้ การเพาะปลูก ของ
เกษตรกรชาวนาได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย นอกจากนั้น

บางปี ยังต้องทำการสู้บน้ำ ช่วยเหลือการทำนา ในเมื่อ
ขาดแคลนน้ำหล่อเลี้ยงคนชาว ซึ่งมร่ายการละเอียดย
ดังต่อไปนี้

ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ กรมชลประทานได้ตั้งเรือสู้บน้ำ
นาคนต่าง ๆ ออกไปทำการสู้บน้ำช่วยเหลือ ในจังหวัด
ต่าง ๆ ในภาคกลางเป็นจำนวนเนื้อที่ ๔๑,๖๒๕ ไร่

ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ไม่มีการสู้บน้ำช่วยเหลือ
ราษฎร

ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ กรมชลประทานได้ตั้งเรือ
สู้บน้ำนาคนต่าง ๆ ไปทำการสู้บน้ำช่วยเหลือชาวนาใน
จังหวัดต่าง ๆ เป็นจำนวนเนื้อที่ ๑๔๔,๗๕๗ ไร่

ค. กองอุตุนิยม

การจัดตั้งกองอุตุนิยมขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๖๗ มี
ความมุ่งหมายข้อใหญ่ คือ ๑. มีทางที่จะทราบคำ
ทำนายดินฟ้าอากาศอย่างแน่นอนได้ล่วงหน้า เพื่อความ

จึงได้ตั้งเจ้าพนักงานที่เฝ้ารับการอบรมจนมีความรู้และ
 ความชำนาญพอจะทำการได้ โดยดำฟังแล้ว ออกไป
 ประจำตามสถานที่ตรวจอากาศ ในจังหวัดต่าง ๆ

(๓) กรมที่ดินและ โถกกิจ

เดิม เมื่อก่อน เปลี่ยนแปลงการปกครอง หน้าที่
ราชการในกรมที่ดินและ โถกกิจ ได้จัดแบ่งเป็น ๓ กรม
คือ กรมทะเบียนที่ดิน, กรมรังวัด, และกรมราช
โถกกิจ มีหัวหน้าการชนอธิบดีและชนเจ้ากรมเป็น
ผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบการงานต่าง ๆ ในกรมเหตุน
น ภายหลังที่ได้ มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองตาม
ระบอบรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาลได้ยุบรวมงาน
ของกรมทะเบียนที่ดิน กรมรังวัดที่ดิน กรมราชโถก-
กิจ และกองเกษตรหัวเมืองมาไว้แห่งเดียวกัน ตั้ง
เป็นกรมขึ้นใหม่เรียกว่า “กรมที่ดินและ โถกกิจ”
มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
ว่า ด้วยระเบียบราชการ บริหาร แห่ง ราชอาณาจักร
สยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระ-
ทรวงทบวงกรมแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ (ฉบับ

ที่ ๒) และได้จัดแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงเกษตรราชการ พ.ศ.

๒๔๗๘ คือ

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม
๒. กองที่ดิน
๓. กองหนังสือสำคัญ
๔. กองรังวัด
๕. กองโลหกิจ

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ที่ดินและโลหกิจจังหวัด

เมื่อได้เทียบ การ จัดแบ่งราชการ ตามการปก

ครองระบอบใหม่กับระบอบเก่าสำหรับราชการในกรม
 ที่ดินและโลหกิจแล้ว จะพึงเห็นได้ว่าการที่รัฐบาล
 ได้รวมงานออกหนึ่งข้อสำคัญสำหรับที่ดิน การจัด
 ทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่ดิน การรังวัดและการโลหกิจ
 มาไว้เป็นกรมเดียวกันนั้น ทำให้ราชการดำเนินไป
 โดยรวดเร็วและรัดกุมขึ้น ด้วยเหตุว่าเจ้าหน้าที่ต่างๆ
 มีโอกาสติดต่อกันเองได้ภายในวงงานในกรมเดียวกัน
 ไม่ต้องผ่านสำนักงานปลัดกระทรวง เหมือนเมื่อครั้ง
 ต่างกองต่างแยกกันทำเป็นอิสระ และในการจัด
 แบ่งราชการออกเป็นกองและแผนกต่างๆ ดังที่กำหนด
 ไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้นไม่ได้ มีการเพิ่มรายจ่ายขึ้น
 แต่อย่างใดเลย ส่วนงบประมาณเงินค่าใช้จ่ายเมื่อได้
 รวมคำนวณทั้งกรมแล้ว ปรากฏว่าได้ถูกตัดลงเป็น
 ลำดับทุกปีดังต่อไปนี้ คือ

พ. ศ.

จำนวนเงิน

๒๔๗๕

๑,๐๕๖,๓๓๒ บาท

พ. ศ.

จำนวนเงิน

๒๔๗๖

๘๘๖,๔๒๘ บาท

๒๔๗๗

๘๑๘,๑๑๔ ,,

๒๔๗๘

๘๑๕,๘๘๖ ,,

กิจการ ที่รัฐบาล ได้ปฏิบัติ ตามนโยบายไปแล้ว
ตั้งแต่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง มีรายการละเอียด
ดังต่อไปนี้

๑. โครงการหน้าที่กรรมที่ดิน และโลหกิจใช้ทำ —
เนนอยู่ในบัดนี้ มีการควบคุมการออกหนังสือสำคัญ
สำหรับที่ดิน การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่ดิน และ
การทำเหมืองแร่และจังกัดตึก ให้เป็นไปตาม
พระราชกฤษฎีกาหมายกฎและข้อบังคับของกระทรวง
และกรมอันว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ

๒. ตามงบประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๘ ที่อนุมัติ
ให้เบิกแผนกโลหกิจ เพื่อควบคุมการทำเหมืองแร่

(๔) กรรมบ้ำไม้

ตั้งแต่ได้เปลี่ยนระบอบการปกครองมา จนกา
บัดนี้ กรรมบ้ำไม้ ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินการ
ให้เหมาะแก่กาตมัยหลายประการ

๑. กิจการที่กรรมบ้ำไม้ทำเป็นงานประจำ คือ

ก. ควบคุมการทำไม้และของบ้ำของประชาชน
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกฎข้อบังคับสัญญาและ
ใบอนุญาต

ข. ตรวจจัดไม้และของบ้ำและเก็บค่าภาคหลวง
ค่าภาษี

ค. ทำบ้ำไม้สักเองบางบ้ำ และขายไม้สักเหล่านี้

ง. ทำการดับกานต้นสักให้ตาย เพื่อไว้อนุญาต
ให้ทำตามสัมปทานที่อนุญาตแล้ว

จ. บำรุงบ้ำในเชิงตัดเครือเถา กานไม้ชนิด
เดว ที่เบียดเสียดไม้ มีค่า ประดูสวนสักน้อย ๆ และ

ทำการรังวัดป่าแปลงเล็ก ๆ บางแปลงเท่าที่เงินที่อนุญาตสำหรับค่าใช้สอยประจำปีจะมีเหลือพอทำได้

๒. กิจการ ที่ได้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือจัดทำขึ้นใหม่

ก. ได้ปรับปรุงแบ่งแยกตำแหน่งหน้าที่ราชการให้เหมาะสมแก่ความต้องการที่จะขยายตัวในกิจการทุกประเภทของกรม

ข. กิจการของกรมได้ทวีมากขึ้น กว่าแต่ก่อนเป็นลำดับ โดยมีต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายมากขึ้นกว่าเดิม บางปี ยังปรากฏว่า ค่าใช้จ่าย ได้ลดลงกว่าเดิม เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้แสดงว่าได้มีการประหยัดในเรื่องใช้จ่ายอยู่ มาก

ค. ได้ช่วยเหลือ ให้กรมกรไทย ได้มีโอกาสรับจ้างในการทำป่าไม้มากขึ้น โดยกรมป่าไม้เพิ่มข้อสัญญาผูกมัดผู้รับ สัญญาทำป่าไม้ รายใหม่ ๆ ให้

ใช้กรรมกรไทย อย่าง น้อย ร้อยละ ๗๕ ของ จำนวน
กรรมกรทั้งหมดที่จำเป็น จะต้องใช้ ในกิจการของตน
ก่อนเปลี่ยนระบอบการปกครอง ผู้รับผิดชอบท่าน ท่าน
ไม่ว่าจะจ้างกรรมกรชาติใด ๆ ก็ได้

ง. ได้ลงมือจัด การ ปรับปรุง แก้ไข พระราช-
บัญญัติกฎหมายข้อบังคับบ้านไม้ ที่ใช้อยู่แต่เดิมมาจนบัดนี้ให้
รัดกุม เหมาะสมเป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชา-
ชนพลเมืองยิ่งขึ้น กับได้ร่างพระราชบัญญัติรักษา-
สัตว์ป่า เพื่อป้องกันและบำรุงรักษาสัตว์ป่าที่มีประ-
โยชน์แก่มนุษย์มิให้สูญพันธุ์ และ ให้ ทวีพันธุ์มาก จน
ตามควรแก่ความต้องการ พระราชบัญญัติเหล่านี้
มีหวังที่จะได้ ใช้ในไม่ช้า

จ. ได้วางโครงการ ที่จะให้ มี โรงเรียน บ้าน ไม้
ขึ้นในประเทศ เพื่ออบรมผู้ที่จะเป็นเจ้าพนักงานบ้านไม้
ให้มีความรู้ในวิชาบ้านไม้ อันเป็นเครื่องหมายที่จะ

ดำเนินการป่าไม้ของประเทศให้ถูกระบอบ และได้ผลดี
ยิ่งขึ้น หวังว่าจะได้เปิดการสอนวิชาป่าไม้ในปี

ฉ. ใน กาด ก่อนรัฐ ชาติ จำหน่ายไม้ ตัก ของ
หลวงแต่เฉพาะที่ปากน้ำโพแห่งเดียว ซึ่งไม่เป็น
การสะดวกแก่ผู้ที่ จะซื้อ และไม่ให้เกิดแก่รัฐบาล
ตามควร กล่าวคือในฤดูแล้ง จำหน่ายไม้ ไม่ได้
เพราะน้ำแห้ง ผู้ซื้อต้องไม่ลงมาไม่ได้ ส่วนราคา
ที่ขายได้ก็ไม่สู้จะดี เพราะต้องขายคราวละมาก ๆ
กรมป่า ไม้ จึงได้จัดนำเอาไม้ ลงมาไว้จำ หน่าย ที่บาง
ปะอินอีกแห่งหนึ่ง ทำให้พ่อค้าไม้ โดยณะเพาะอย่าง
นี้ ผู้ที่มทุนรอนน้อย ได้รับความสะดวกเป็นประโยชน์
ในการซื้อขายไม้ ยิ่งขึ้น เพราะด้ามารถซื้อไม้ ได้
ทุกฤดูกาล ไม่จำเป็นต้องกักเผื่อไว้คราวละมาก ๆ
เป็น อนว่า ได้ช่วยให้มีเวลา หมุนเงิน ได้สะดวก ยิ่งขึ้น
นอกจากนั้น รัฐบาล ยังจำหน่าย ไม้ ได้ราคา ดีขึ้นตาม
ส่วนด้วย

๕. กรมป่าไม้ ได้จัดหา^๒ทาง^๒สนับ^๒ต้น^๒นุน และให้
 ความ^๒สะดวก^๒แก่^๒การ^๒ทำ^๒ไม้^๒และ^๒ค้า^๒ไม้^๒ยัง^๒ชน^๒ ตาม^๒สมควร^๒
 เช่น^๒การ^๒ผ่อน^๒เว^๒ด^๒า^๒ชำระ^๒เงิน^๒ค่า^๒ภาค^๒ห^๒ด^๒วง และ^๒การ^๒นำ^๒
 ไม้^๒ไป^๒จำ^๒หน่าย^๒ยัง^๒ต่าง^๒ประเทศ^๒เป็น^๒ต้น^๒.

(๕) กรมสหกรณ์

การสหกรณ์ที่รัฐบาลระบอบเก่าได้จัดทำ นับ
แต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๔ คงปรากฏว่ามี
สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนแล้ว ๑๕๐ สหกรณ์ คือ
จังหวัดอุดรธานี ๑๒ สหกรณ์ จังหวัดพิษณุโลก
๓๕ สหกรณ์ จังหวัดพิจิตร ๑๐ สหกรณ์ จังหวัด
ลพบุรี ๖๕ สหกรณ์ จังหวัดสระบุรี ๑๔ สหกรณ์ จัง-
หวัดอ่างทอง ๑๐ สหกรณ์ แต่ทั้งนี้เบียดด้วยอยู่ใน
ระหว่างสมัยทอดถอนประการหนึ่ง และอีกประการ
หนึ่งการเจียดเงินมาใช้เป็นทุน จัดสหกรณ์ ในสมัยนั้น
มีแต่ทาง เดียวคือ ใช้เงินทุนจาก แบงก์สยามกัมมาจล
ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน การที่รัฐบาลระบอบ
รัฐธรรมนูญรับการสหกรณ์เป็นงานบริหาร ส่วนหนึ่ง
เพราะอยู่ในหลักเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
หลัก ๖ ประการ ที่ได้กำหนดไว้ในนโยบาย รัฐบาล

ระบอบรัฐธรรมนูญมีจุดประสงค์ที่จะให้การสหกรณ์
 เติบโตในจังหวัดต่างๆ เพื่อช่วยยกย่องเกษตรกรชาวนาที่มีหนี้
 โดยเด็ดอกเป็นในอัตราอย่างสูงให้หลุดพ้นจากหนี้
 ซึ่งกักขังจากเอกชน เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง
 รัฐบาลได้จัดให้มีการออกหุ้นกู้เงินภายในประเทศขึ้น
 เพื่อนำเงินนั้นไปใช้จ่ายในงานทางบำรุง การจัดตั้ง
 สหกรณ์ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ จึงได้อาศัยส่วนหนึ่งของ
 ของเงินจำนวนนั้นมาใช้เป็นทุนเพิ่มเติม อีกทางหนึ่ง

กิจการ ทรูฐบาล ได้ปฏิบัติ ตามนโยบาย ตั้งแต่
 พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๗ มีรายการดังต่อไปนี้

๑. ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์
 เพิ่มขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ๘ สหกรณ์ จังหวัดราชบุรี
 ๘ สหกรณ์ จังหวัดอุดรธานี ๖ สหกรณ์ จังหวัด
 สระบุรี ๑๔ สหกรณ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕ สหกรณ์
 รวมสหกรณ์ที่ตงขึ้นในปีนั้น ๔๑ สหกรณ์ ใช้นทุนที่

๔๕

รัฐบาลรับประกันจากแบงก์สยามกัมมาจด เพิ่มขึ้นอีก
๒๐๖,๘๕๕ บาท (จนถึงวันต้นปี)

๒. ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์
เพิ่มขึ้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๒ ธันวาคม จัง
หวัดเชียงใหม่ ๒๗ ธันวาคม จังหวัดอุดรธานี ๑๙
ธันวาคม จังหวัดสระบุรี ๓ ธันวาคม จังหวัดอ่างทอง
๕ ธันวาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา ๑๖ ธันวาคม จังหวัด
ราชบุรี ๕๓ ธันวาคม รวมสหกรณ์ที่รับจดทะเบียนใน
ปี ๒๔๗๖ ๓๓๕ สหกรณ์ด้วยกัน ใช้เงินทุนของกระทรวง
การคลัง ซึ่งจ่ายจากงบประมาณเงินลงทุนจ่ายจาก
เงิน กู้ภายในประเทศ จนถึงวันต้นปี ๒๔๗๗, ๔๘๐ บาท
ใช้ทุนที่รัฐบาลรับประกันจากแบงก์สยามกัมมาจด
๓๔๗,๒๕๐ บาท (จนถึงวันต้นปี)

๓. ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์
เพิ่มขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ๑๑ ธันวาคม จังหวัดแพร่

๓๔ ต่மாகม จังหวัดอุตรดิตถ์ ๓๓ ต่மாகม จังหวัด
 พิชณุโลก ๙ ต่மாகม จังหวัดสระบุรี ๖ ต่மாகม
 จังหวัดอ่างทอง ๙ ต่மாகม จังหวัดสุพรรณบุรี
 ๓๑ ต่மாகม จังหวัดฉะเชิงเทรา ๘ ต่மாகม จังหวัด
 นครนายก ๗ ต่மாகม และจังหวัดเพชรบุรี ๒๘ ต่மாகม
 รวมจำนวนสหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนเพิ่มขึ้นในศักราช
 เป็นจำนวน ๓๓๔ ต่மாகม ใช้เงินทุนของกระทรวง
 การคลังซึ่งจ่ายจากงบประมาณเงินลงทุน จนถึงวัน
 ต้นปี ๕๒๗,๓๒๐ บาท.

ในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้
 เปิดแผนสหกรณ์รับจดทะเบียน ตาม พระราชบัญญัติ
 สหกรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑ เพียง ๖ จังหวัด คือ
 จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร
 จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรีและจังหวัดอ่างทอง
 เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว รัฐบาลระบอบ

รัฐธรรมนูญมิได้นิ่งนอนใจที่จะขยายการดัดการให้แผ่
 ไพศาลออกไปในจังหวัดต่าง ๆ คือจังหวัดเชียงใหม่
 จังหวัดแพร่ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดพระนคร
 ศรีอยุธยา จังหวัดนครนายก จังหวัดฉะเชิงเทรา
 จังหวัดราชบุรีและจังหวัดเพชรบุรี กับทั้งคงดัดการ
 ในจังหวัดที่เบ็ดเตล็ดรับจดทะเบียนอยู่แล้วเป็นจำนวน
 เพิ่มขึ้นอีก ๒๙๐ ดัฒนากาย ในเวลาเกือบ ๓ ขวบ
 ความมุ่งหมายของการจัดดัดการรูปหาทุน มีหลัก
 แต่เพียงช่วยกสิกรชาวนาที่พอจะช่วยให้เท่านั้น เพราะ
 เงินทุนที่รัฐบาลจัดหามาให้เป็นเงินกู้และดัดการ
 ต้องเสียดอกเบี้ยเหตุนมอดดัดการจ่ายเงินให้ดัดการ
 กู้ไปแล้วก็จะต้องได้ดอกเบี้ยและคืนเงินคืนตามก่า
 หนด อนึ่ง ถ้าไม่รับช่วยหรือ เยียวยาแก้ไขให้กสิ-
 กรชาวนาประเภทนี้ อยู่ในสภาพที่มั่งคั่งของตัวเองทำ
 แล้ว ค่อยไปไม่ขาดฐานะของกสิกรชาวนาในประเทศ
 ดัฒนาก็จะเพิ่มจำนวนไม่มั่งคั่งของตัวเองทำมากจน

รัฐบาลถือว่า การบำรุงในทางสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่ง
ของการบำรุงโภคกิจของประเทศ จึงมิได้นิ่งนอนใจ

ที่จะขยายการสหกรณ์ ให้แผ่ไพศาลออกไปในจังหวัด

ต่าง ๆ แต่มีความจำเป็นที่ต้องคอยจัดหาแบบตามฐานะ

แห่งเงินทุนเท่าที่จะเจียดให้สำหรับงานแผนกนี้ได้ ทั้ง

เป็นด้วยกีดกรชาวนาที่ดัดมาเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

แล้วล้วนแต่มีหนี้สิน ซึ่งต้องเสีย ดอกเบี้ย อย่างแรงเป็น

ส่วนมาก

ในระหว่างเกือบ ๓ ขวบนั้น กรมสหกรณ์ได้
วางระเบียบเบ็ดเสร็จราชการ เรียกหลัก ประกันใหม่ ให้
มั่นคงสมแก่กาตสมัย นอกจากรัฐบาลยังได้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมค่อที่ประ-
ชุมสภาผู้แทนราษฎรออกประกาศ ใช้เป็นกฎหมายใน
พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งจัดในเรื่องให้สหกรณ์มีฐานะเป็นที่
ไว้วางใจ ในอันที่จะไม่ กระทบกระเทือน ถึงเงิน ทุนซึ่ง
รัฐบาลจ่ายให้กู้ โดยจัดให้มีเงินทุนสหกรณ์กลาง

เป็นประกัน ในเมื่อสหกรณ์ใด สหกรณ์หนึ่ง เกิดการ
ขาดทุนขึ้น และวางระเบียบการระดมกับการต่อ
ทุนเงินสำรองของสหกรณ์ เพื่อให้มีฐานะ ในการ เงิน
มั่นคงยิ่งขึ้น.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

1900

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

